

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Pénteken: Januarius 12-dik napján, 1816-dik esztendőben.

Frantzia Ország.

A' *Párisi* ujságlevelek egyenlő szóval erősítik, hogy a' karátson napját megelőzőt éjjel a' szokott isteni tisztelet minden *Párisi* templomokban a' legnagyobb pompával tartatott, 's ámbár számtalan sok ember gyült is vala össze, még is mindazáltal a' legjobb renddel 's tsendességgel ment légyen végbe. A' nemzeti őrzők, a' politikai katonőrzőkkel egyetemben az útzámban 's templomokban számosan tizkáltak, 's a' *Párisiak*, mint mondják, még a' revoltzió előtt való időkbensem voltak olly ájtatosok, mint mostan.

A' Képviselek (Deputátusok) Kamarájának Dec. 27-én tartatott ülésében azon biztosság terjesztette a' maga tudósítását a' Kamara eleibe, mellyre a' botsánathirdető törvénynek (Lásd a' M. Kurir' tavalyi 102-ik darabjában) meghányásvetése biztatott vala. Ezen tárgynak fontossága miatt igen sok halgatok gyülekeztek össze az ülésbe, kik közt sok megkülönböztetett rangú személyek is voltak. A' diplomatica Kar' ülőhelyén a' fényes porta bővetbiztossa is szemléltetett.

Az említett biztosság' egy, *Corbiere* ur nevű tagja, 's *Rennesi* képviselő néhány fontos, azon törvény projektumában tételtendő változásokat javaslott, nevezete-

sen pedig annak következő tizkelyeire nézve:

3-dik *Tizkely*: A' Király szabad tetzése szerint, két hónapok alatt a' jelenvaló törvénynek kibirdettetésétől kezdve, azokat a' személyeket, a' kik a' Jul. 24-én költ királyi Rendelésnek második lajstromában megnevezettek, * és semmi törvényszek eleibe nem idéztettek vala, Fr. Országból eltávoztathatja és őket minden ingyen kapott jószágaiaktól, méltóságaiktól és hivatalaiktól megfoszthatja. Nékik a' Király' különös engedelme nélkül *Francia* Országba visszajönni szabad nem leszen,

*) Ezen személyeknek, ezek a' neveik: — *Soult, Alix, Excehnans, Bassano, Marbot, Lepelletier Felix, Boulay (de la Meurthe), Mehé, Fressinet, Thibaudau, Carnot, Vandamme, Lamarque (General), Lobau, Harel, Piré, Barrère, Arnault, Pommereuil, Regnaud (de St. Jean d' Angely), Arrighi, Dejean (ifjabb), Garrau, Real, Bouvier-Dimolard, Merlin (Douayhol) Durbach, Dirat, Defermont, Bory - St. Vincent, Desportes Felix, Garnies de Saintes, Mellinet, Hullin, Cluys, Courtin, Forbin-Janson (a' legidősebb) lá, le Gorgonne Dideville.*

's e' törvényt ne talán megszegvén, számkivetésbe küldtetetni fognak.

4-dik Tzikkely. Azon botosátengedésből mint a pártosság fő tizborássai és okozói kivételődnek 1) azok, a' kik az uzurpátor visszajövele előmozdittatásának bűnébe estek, 's azon végre ő vele, vagy az ő *Elba* szigetében való ügye' hirdetőivel, egyetértő közösülésében voltak; 2) a' kik Mártzius 23-dika előtt ministeri vagy státusanátsosi hivatalra való emeltetéseket elfogadták; 3) a' Királytól kineveztetett prefektusok között azok, a' kik az uzurpátort Mártzius 23-dika előtt uralkodónak lenni megesmérték; 4) azok a' Generálisok', katonaosztályok - avagy departamentekbeli kommandánsok, a' kik az uzurpátorral magokat összeegyesítették, minek-előtte az ő *Páris*ba való bemenetele történt volna; 5) azok a' kommandirozó Generálisok, a' kik a' vezerségek alatt lévő seregeket az armádanak ellene indították vala. Ezeket minnyájokat a' Jul. 24-ikén kiadatott királyi parantsolat' 4-dik tizkelyéhez képest, nem másként, hanem egyedül a' szokásban lévő módok 's a' constitutióbeli törvények értelme szerint lehet megítélni. —

5-dik Tzikkely. A' béállandó, törvény szerint való üldöztetésekben a' Fiscus fog, azon esetekben ha a' bűnök megbizonysodik, ellenek felkelni, és a' státus kártól való mentésének kieszközlésén munkálódni. Az ilyen pénzfizetésre való büntetésekből áradandó summák a' hadi adók' megfizettetésekre fordíttatnak.

7-dik Tzikkely. *Bonaparte Napoleon'* szülei, gyermekei, 's maradékjai, az ő atya' 's anyja' testvérjei, az ő mind két nemen lévő unokái, 's testvérjei, azoknak feleségeik, és maradékjaik, örökre ki vannak az országból záratva, 's kötelesek, abból egy hónap lefolyása alatt kitakarodni, 's ugyan tsak, a' bűnökről való törvényes könyv' 91. tizkelyében foglalt *Châteler*) büntetés alatt.

8-dik Tzikkely. Azok, a' kik a' *XVI. Lajost* halálra ítélték, 's egy tsak nem háttár nélkül való kegyességen tsúfolódván, az az Uzurpátortól elejekbe terjesztetett Constitutióra voksoltak, vagy az ő kezéből hivatalokat elfogadtak, 's az által magokat a' törvényes országlószerk kiengesztelődhetlen ellenségeivé tettek, örökre az Országból számkivetetnek, 's köteleztetnek, abból egy hónap elteléséig, az a' fenytő törvények könyvében, 33-dik tizkelyben kijelentett büntetés (*deportatio*) alatt, ki menni, a' mellyben ennekutánna sem semmi polgári jusokkal nem élhetnek, semingyen szerzett jószágot nem birhatnak, sem hivatalokat nem viselhetnek, sem kegyelemből való fizetéseket nem húzhatnak.

Néhány ujságlevelekben, *Lavalette'* (a' postáknak volt Generál-Directora) elszökéséről ujonnan ezen, de még kezességet kívánó, környüllállásokat olvassuk: *Lavalette* asszonyság jött, 's bebotsáttatott a' maga férjéhez, ámbár a' volt légyen külömben a' szokás, hogy a' halálra ítélt személyekhez senki sem botsáttatott bé. Ők a' tömlötzbe ruhájokat feltserelték, 's minekutánna *Lavalette* (a' felesége ruházatjában) kieresztes végett magát jelentette volna, a' strázsán álló katonapolitziabeli ember nem akarta kiereszteni, azt erőssítvén, hogy ez nem ugyan azon asszony-személy, a' ki jött vala bé a' tömlötzbe; de a' fogház gondviselője arról kezességet vállván magára, a' tsakugyan ki eresztetett a' házból; a' strázsán álló katona kívánta, a' maga felváltatásakor, hogy tekintsenek bé a' tömlötzbe, a' melly meg is történt, a' tsalárdság felfedeztetett, a' gondviselőnél pedig, a' mint mondják, 60 vagy 80 ezer, 's a' kultsárnál 1800 frankból álló sumnapénz találtatott, melly tagadhatatlan bizonyósága annak, hogy a' dolog az ő egyetértésekkel történt.

*Lavalette*né asszony, születésére nézve *Beauharnois-né*, az annakelőtti Gróf *Beau-*

harnoisnek, Josefina Császárné sógorának egyeilenegy leánya.

Az a' hir, hogy *Lavalette'* 12 esztendő leánnya, és annak komornája egy klasztromba zárattattak, csak költemény. *Lavalette'* kisasszony már több esztendőktől óta *Párisban* egy nevelő intézetben vala, a' hova is az atya' tömlötzből visszament, egyenesen komornájával együtt.

Az agyonlövetett *Ney* Marsal processának tökéletes leírása botsáttatott volt *Párisban* közre, de miheiyt kitudódott, a' politzia azonnal elfoglalta azt; mellynek okául azt teszik, hogy abban a' Pairek kamarájának titkos ülései, 's azokban előfordult beszédek, a' megszólalt Pairek neveikkel egyetemben, kiadattak légyen.

A' *Journal de Paris* Dec. 28-án költ darabjában, egy, a' conciergerie - fogház gondviselőjének fijától, *Rocquette de Kergu idu* urtól, a' nevezett újságnak írójához küldött levél foglaltatik, a' mellyben ő az atyát, a' *Lavalette* őriztetésében elkövetett gondatlanságáról való gyanakodás alól menteni iparkodik. Minthogy ebben az irásban egy annakelőtte volt fogolyról is nevezetes dolgok fordulnak elő, mi ezt az Érd. Magyar Publikummal való közlésre érdemesnek lenni itéljük, annak teljes 's következő foglalatja szerint:

Párisban Dec. 26-án 1815.

Uram! Az a' tudósítás, mellyet az Ur, *Lavalette'* elszökéséről közönségesé tett, igaz, kivévén két környüállást, mellyet a' fogház gondviselőjének a' fija megjobbitani köteles.

„Az Ur azt mondotta, hogy Eő Ex. ája a' General-Politzianak ministere, és a' Politzianak Prefektusa a' fogházba mentek, 's annak gondviselőjét fogságra tétették légyen. Az Urnak azt is kellett volna hozzá tenni, hogy a' fogház gondviselője hatpertzórával *Lavalette* elszökése utána, mi-

nekutánna az őrzőket és engemet (a' ki a' vivőszekét Orfevres nevű utzában le istartóztattam vala) a' szökevény nyoma keresésére kiküldötte volna, a' Politzia-Prefektushoz ment, 's a' történt dolgot értérsére adta. Tsak azután vitette a' Politzia-Prefektusa az édes atyámat prefektura házába fogságra. Hát valljon hihető dolog-e, hogy a' fogház gondviselője, ha bűnösnek lenni-érzette volna magát, azonnal a' politzia' Prefektusához elment, 's magát az ő elintézésére bizta volna? Valljon, azon szökésnek kinyilatkoztatását a' következett reggelig nem halaszthatta volna-e ő el, avagy inkább, ő maga, minekelőtte azon dolog kitudódott volna, nem szökhetett volna-e el?“

„Több újságlevelek beszélnek, hogy úgy láttzik, mintha a' fogház gondviselője gondatlan lett volna a' maga hivatala viselésében; ne hidje azt az Ur, a' nem úgy van. A' gondviselő akkor, midőn *Lavalette* ur a' felesége öltözetiben kiment, jelen volt az előszobában, amazok mind a' hármanzokogtak, melly dolog neki igen természetesnek lenni láttzott. Azt mondják, hogy azon személynek mért nem rántotta le keszkenőjét a' szemei elől? Én mindnyájoktól, a' kik ezt beszélnek, azt kérdem, ha valljon ők magok tselekedtek volna-e azt? Valljon egy asszonynyal ilyen vele való bánást, a' midőn az a' jövő nap' reggelén megölettendő férjétől éppen elbúsúzott vala, nem kegyetlenségnek mondtak volna-e? Némellyek talám azt mondhatják, hogy miként lehetséges volt az, hogy az asszony ruhájába öltözött férjére, a' lépéséről reá nem esmértek? De *Lavalette* asszonyság, valahányszor a' férjéhez lément, mindenkor nagy farkasbundába volt öltözve, melly az ő beteges állapotjában szükségesnek lenni láttzott, 's a' melly az egész képét 's a' teste formáját eltakarta.“

„A' midőn a' politzia prefektusa az édes atyámat fogházgondviselővé tette, esmérte jól az ő a' Fels. Bourboni házhoz való tá-

toríthatatlan hívségét, és tulajdon haszna megvetését. Én nem bátorkodom, azon okokat nyomozni, melyek a' politziai Prefektus urat, az előbbeüi fogházgondviselőnek letétettetésére indították vala. A' bizonyos dolog, hogy az én atyám önnön magának szemére nem veheti azt, hogy *Lavallette* ur' oltalmát mint az előbbeüi gondviselő, midőn az az ő felvigyázása alatt vala, kereste, és ajánló leveleket vett légyen ő tőlle.

„Ha az édes atyám akarhatott volna a' maga betsületén árulóvá lenni, tehát azt az ajánlást, mellyet Ney Marsalné a' férjének megszabadíttatása végett tett vala nékie, el fogadta volna; olly ajánlásokat, mellyeket én egy beszélgetés után azonnal papírosra tettem akképpen, a' mint azokat az atyám szájából hallottam vala, a' mint következnek.“

„November 17-én este 7 órakor Ney Marsalné asszony az atyámhoz jöven kívánta, hogy négy szemközt beszélhessen vele; én arra az előszobába kimentem. Minelutánna leült volna, az édes atyámhoz ezeket mondotta: „Roquette Uram, ugymond, én jól tudom, hogy egyedül azok a' kárvallások, mellyek az Urat St. Domingóban érték, kényszerítették arra, hogy egy fogházgondviselői hivatalt magára vállaljon. Az Urnak számos házanépe vagyon, hogy azokat, boldog állapotba helyeztesse, az az Urnak tehetségében áll.“ —

„Hogy, hogy érti ezt az Asszony? — „Tsak egy áldozatot tegyen; 's ez az áldozat az én férjem, az Urnak tehetségében áll, hogy ő megszabadíttasson; szökjön el vele, az Urnak semmi baja se lesz, abban bizonyos legyen. Az én jószágaim nagyok; én az Urnak, felét, sőt ha tettik egészen is, ide fogom adni.“ — „Hát az Asszony azt gondolja rólam, hogy engem a' betsületem megsértésére rá vehet?“ — „Uram, akkor a' betsület meg nem sértődik, a' midőn egy boldogtalaunak megszabadíttatásáról van szó.“ — „Nem, nem, Asszo-

nyom. semmi sem igdíthat engemet arra, hogy a' kötelességem ellen valamit miveljek. Az Asszony fájdalmán nagyon megindulok, de kérem, hogy többet ne szálljon egy olly ajánlásról, melly által én nagyon megbántatom.“ — „Hát semmi hajthatja az Urat egy boldogtalan háznépnek részére?“ — „Szívemre hat, az Asszony' igasságos fájdalma, de ennél nem tehetek többet.“ — „Tehát ígérje meg az Ur a' maga betsületére „hogy ezen beszélgetésünket egy szóval sem említi a' Marsal ur előtt, ki ezen iparkodásomról éppen semmit sem tud.“ — Ó megígérte néki, az asszony pediglen felkelt, 's erről, az atyámnak kedvetlen, tárgyról többet nem szólott, egyedül a' szobából való kimentekor ezeket mondotta: „Fontollja meg az Urjól e' dolgot; ugy-é, megfogja gondolni magát?“ — „Asszonyom, én mind jól megfontoltam; kérem, maga se gondoljon az Asszony e' dologról többé.“ Azon szempillantattól fogva került a' Marsalné asszonnal négy szemközt való beszélgetést, attól félven, hogy a' maga ajánlását ne talán ismét megújíttassa.“

„Kérem az Urat, hogy ezeket a' jegyzéseket a' maga közelebbi ujságdarabjába béiktassa.“ Aláírás: *Roquette de Ker-guidu*, az ifjabbik. *Párisi* ujságlevelek *Autunból* Dec. 26-dikán ezeket beszéllik: „Egy emlékezetet érdemlő gonosz tselekedet történt a' mi városunkba. A' midőn karátson éjjeli mise tartatott, 's minden a' legmélyebb tsendességben volna, egy sántázó a' nemzeti őrzők közül való katona, egy külső városban, hirteleniben bárom gazemberektől megtámadtatott el annyira, hogy tellyességgel ideje sem lehetett a' maga védelmezésére való elkészülésre. Kettőn közülök megfogták a' kezeit, a' harmadik pedig kardjával vagdalta a' fejét. Ezt a' boldogtalant azután mint megholtat azon helyen hagyták; a' kardját 's tsakóját magokkal elvitték. Kettőn közülök, minelutánna az iraut egymással tanakodtak

volna, a' strázsa házba mentek, 's jelentették, hogy amott egy megölt katonát találtak; egyszersmind a' kardját és tsákóját általadták; de melly nagyon elbámultak, a' midőn onnan való elmentekkor azt a' megsebesített magok előtt szemlélték, a' ki ismét magához tért, és nagy ügygyel-bajjal egész a' strázсахázhoz jött. Amazok tehát őrizet alá tétettek, 's a' gonosz tselekedeteket kivallották, két fő e d e r a t u s o k voltak ezek; a' harmadik, egy esméretes; és bajuszos, elbótsáttatott haditiszt, kinek nyomait keresik.

Nagy Britannia.

Közönségesen állatják, hogy a' szövetséges Hatalmasságoknak, Sz. Honára ki-nevezett biztosaik, Londonban összegyülekezvén, ezen hónap folyásában, *Sir Hudson Lowevel*, ugymint azon szigetnek új Gubernátorával, oda útnak indulni fognak.

Inlandiában, Tipparary Brótságban egy bizonyos *Bacher* ur megölettetett; az országglószék 3000 font sterlinget vetett ki annak jutalmául, a' ki az említett urnak gyilkosait beadhattyá. Az oda való nemesség pedig 8000 font sterlinget ajánlott a' feljebb megirt summához ugyan azon végre.

December 23-án 180 foglyokat vittek *Newgateból* az új, adósságért fogságban ülők számokra épített házba. Azok között volt egy, *Hayes* nevű ember, a' ki 30 esztendőktől fogva adósságai miatt fogságban tartatik.

Már régtől fogva foglalatatoskodnak egy katonáútnak felásattatásával, mellyet *Antoninus* Császár *Chichesterből* Londonba tsináltatott vala. Nem régiben az ásók, *Arun-del* mellett, a' régi Római tábornak szom-

szódságában, egy edényt 200, harangértz-ből való darabpénzekkel találtak, melly, a' mint lástzik, 1500 esztendőnek előtteásattatott le a' földbe; mivel a' legujjabb darab *Fetrihus* Császár alatt, a' ki tsak *Gal-liában* és *Angliában* 's a' t. egy ideiguralkodott vala, verettetett.

Az úgy nevezett *Penhillengh* hegyen Skótzsiában egy pyramis, *Wellington* tiszteletére fog felállittatni. Napkelet felé való oldalán ezen szó *győzedtem*; északi felé valón, *Wellington*; napnyugot felé *Waterloo*; dél felé néző részén pedig ezen felljülrás leszen: „Ez az emlékeztető jel Herczeg *Wellingtonnak* és az Anglus armádának tiszteletére, *Lothian* Marquistól és az ő árendásaitól állittatott fel.“

Spanyol Ország.

A' mint a' *Gazette de France* erőssiti, *VII. Ferdinand* királynak, a' *Braziliai* Infans herczegasszonnyal léendő összehazasodása *Madrid* városában már éppen titok, 's a' kir. testörzők, nem különben több udvari személyek, kik azon herczegasszonyt bé fogják kísérni, már utnak indultak *Cadixből*. Mondják, hogy ezen herczegasszonynak egy testvérjet egy más Európai Princz, házassgába meg kérte legyen. (Ezt *Berry* herczegnek lenni erőssitik).

Orosz Birodalom.

St. Petersburgból Dec. 13-án így írnak: Tegnap *Erfőbet* Császárné, Eő Felsőge, az innen való tsak nem két esztendeig tartott távolléte után, ep egészségben ide megérkezett. A' Császár Eő Felsőgét holnap vagy holnaputánra várjuk. A' *Wurtembergi* koronaörökös. Eő kir. Herczegsége, valamint a' *Niederlandi* követ *Ferstolck van Soelen* is megérkezett ide.

Jan. 11-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 371 1/4 forintot Válatzredában. Egy Csász. aranyért 17 forintot 6 krt.